

Verbindend
Welzijnsverhogend
Sanctionerend
Neutraal
Betrokken
Krachtgericht
2014
Jaarverslag
Herstellend
HCA
Pedagogisch
Rechtswaarborgen
Oost-Vlaanderen
Contextgericht
Op maat
Deskundig
Constructief
Effectief
Gedreven en enthousiast

vzw HCA Oost-Vlaanderen

www.hca-ovl.be

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Voorwoord.....	3
Hoofdstuk 1 Algemeen	4
1.1. 2014 en zijn veranderingen: mooie, waanzinnige wereld.	4
1.2. 2014 en innovatieve ideeën	6
1.2.1. Externe Innovatie	6
1.2.2. Interne Innovatie inzake sensibilisering	8
1.3. Kwaliteit	9
1.4. Accenten en realisaties in 2014	10
1.4.1. Gemeenschapsdienst.....	10
1.4.2. Leerproject	11
1.4.3. Herstelbemiddeling	12
1.4.4. HERGO	14
Hoofdstuk 2 Inhoudelijk deel	16
2.1. Getuigenissen van cliënten	16
2.1.1. Een slachtoffer in samenwerking met Herstelbemiddeling	16
2.1.2. Een dader in samenwerking met Gemeenschapsdienst en Leerproject.....	17
2.2. Hulpverlening binnen een gedwongen kader, vanuit team Leerproject	19
Hoofdstuk 3 Globaal overzicht van de dossiers	25
3.1. Algemene cijfergegevens	25
3.1.1. Evolutie aangemelde dossiers sinds 2006.....	25
3.1.2. Evolutie aangemelde dossiers Herstelbemiddeling sinds 2010 per arrondissement.....	27
3.1.3. Evolutie aangemelde dossiers Leerproject sinds 2010 per arrondissement.....	28
3.1.4. Evolutie aangemelde dossiers Gemeenschapsdienst sinds 2010 per arrondissement	29
3.1.5. Evolutie aangemelde dossiers HERGO sinds 2010 per arrondissement.....	30

3.1.6. Afgesloten dossiers 2014 volgens aard van de feiten	31
3.1.7. Aangemelde dossiers 2014 volgens geslacht	32
3.1.8. Aangemelde dossiers 2014 volgens leeftijd bij aanmelding bij onze dienst.....	33

Voorwoord

Beste lezer,

Naar jaarlijkse traditie nemen we u in dit verslag mee doorheen onze herstelgerichte en constructieve werking.

Het is een fijn en leesbaar document geworden waarin we in eerste instantie stilstaan bij een aantal overkoepelende beschouwingen uit de sector, inclusief de uitdagingen, valkuilen of kansen bij innovatie.

U vindt in dit jaarverslag naar goede gewoonte ook teamgebonden informatie en cijfermateriaal.

Inhoudelijk staan we stil bij het concept van 'gedwongen hulpverlening' en we geven in een getuigenis ook het woord aan een minderjarige dader van een als misdrijf omschreven feit.

Mijn dank gaat uit naar de collega's uit de verschillende teams die door hun schrijven dit jaarverslag mogelijk maakten.

Het resultaat van ons werk is ook afhankelijk van de inzet die de betrokken partijen aan de dag leggen. Daarom willen we de jongeren, slachtoffers en hun context bedanken voor hun openhartige medewerking.

Tot slot ook een woord van dank aan de raad van bestuur en de samenwerkende partners voor het vertrouwen in onze werking.

Veel leesplezier!

Namens de directie en de HCA-medewerkers.

Hoofdstuk 1 Algemeen

1.1. 2014 en zijn veranderingen: mooie, waanzinnige wereld.

In wat voor wereld leven wij? De vraag stellen, is ze niet altijd onmiddellijk kunnen beantwoorden.

HCA Oost-Vlaanderen volgde het afgelopen jaar met zorg een aantal maatschappelijke tendensen. Het werd een jaar van spannende verkiezingen, van kiezen of gekozen worden. Ook wij - een relatief kleine vzw in een groot jeugdlandschap - voelden ons genoodzaakt positie in te nemen en richting te kiezen.

In wat volgt, schetsen we een aantal concrete of op til staande veranderingen.

U zult besparen! Wat we anno 2014 horen en lezen is dat we met z'n allen de broekriem moeten aanhalen. Er wordt ons verteld dat er immers geen alternatief is. We moeten de tering naar de nering zetten, ook in de zorgsector.

Alles wijst erop dat ook de HCA's deze dans niet ontspringen. Diensten binnen Jeugdhulp kunnen in 2015 immers een besparing van 0,65 procent verwachten. De weg naar nieuwe financiering ligt hiermee open, lezen we.

Er wordt vandaag vaak gesproken over het ontwikkelen van nieuwe, creatieve en innovatieve wegen afhankelijk van veranderende subsidiëring. Kortom, innovatie op extern HCA-niveau. Het blijft echter koffiedik kijken wat de toekomst zal brengen.

In tijden van polarisering en almaar grotere maatschappelijke ongelijkheid zijn eenheid, dialoog en verbinding dure woorden. Toch is dit de hoopvolle richting die de HCA's in Vlaanderen willen inslaan. Onze antwoorden op deze op til staande veranderingen zijn dan ook velerlei.

In 2015 plannen de herstelgerichte en constructieve afhandelingen verder te gaan onder dezelfde vlag en met eenzelfde logo voor HCA Vlaanderen. Er is hierover al geschreven in een gezamenlijke Nieuwjaarsbrief eerder dit jaar.

Tegelijk nam HCA Oost-Vlaanderen ook intern een aantal overleg- en beslissingsstructuren onder de loep. Dit resulteerde in een nieuwe organisatiestructuur.

Voortaan worden de teams HB/HERGO en GD/LP geleid door één teambegeleider en bijgestaan door een inhoudelijk ondersteuner. Deze wijziging kan worden gezien als een streven om efficiënter en creatiever te overleggen en beslissen. Onlangs werd dit nieuwe systeem bij een eerste doorlichting voorzichtig positief geëvalueerd. Het is de bedoeling om dit in 2015 verder te optimaliseren.

Verder geloven we sterk in de kracht van ons basiswerk. Alle HCA-medewerkers gaan dagelijks enthousiast op pad met daders en slachtoffers van als misdrijf omschreven feiten. Vaak kloppen we aan de deur van de meest kwetsbare groepen. Hoopvol. Omdat we geloven dat mensen een onevenwicht in balans kunnen brengen.

Gewapend met het proces van dialoog proberen we uitwisseling op gang te brengen. Dit is dan ook ons antwoord, ons basiswerk, onze hoop voor de toekomst, ongeacht het soort wereld waarin we leven.

In 2014 zagen we tot slot dat er zich spontaan burgerbewegingen gingen vormen. Initiatieven die individuen en organisaties verenigen in hun gedeelde zorg over het geplande beleid van de Vlaamse en federale regering. Initiatieven die zich verzetten tegen een al te economische kijk op onze samenleving. Opdat mensen niet gereduceerd worden tot cijfers.

Het was de voorbode van een hete herfst. Een interessante beweging die we vanaf een afstand konden gadeslaan.

In wat voor wereld leven wij? We weten het nog steeds niet. De wereld zal echter onverminderd blijven draaien. En ook HCA Oost-Vlaanderen zal opnieuw positie innemen en richting kiezen. De naald van het kompas instellen. Als relatief kleine voorziening zullen we, opnieuw en vrij, bewegen in deze grote, mooie, waanzinnige wereld. We zijn er klaar voor.

1.2. 2014 en innovatieve ideeën

1.2.1. Externe Innovatie

Project GBJ De Zande

We stelden vast dat er momenteel ten aanzien van jongeren twee sporen werkzaam zijn die maar weinig interageren. De HCA-diensten van West- en Oost-Vlaanderen hebben zich er samen met GBJ De Zande toe verbonden om een innovatief project uit te werken. Zo willen we doelgerichter werken rond het delict en op zoek gaan naar mogelijkheden waarbij slachtoffers betrokken kunnen worden binnen de gesloten context voor jongeren die in GBJ De Zande verblijven. Er wordt gefocust op structurele samenwerking waarbij expertisedeling en transfer centraal staan.

Het gaat hier dan concreet om het inzetten en integreren van bestaande en nieuw te ontwikkelen, herstelgerichte en constructieve methodieken en concepten binnen de werking van GBJ De Zande. In een eerste fase is het de beurt aan de jongens die in Ruiselede verblijven, later volgen dan de meisjes uit Beernem. Deze overkoepelende doelstelling wordt uitgesplitst in vier specifieke, operationele subdoelstellingen die een dynamisch geheel vormen en bijgestuurd kunnen worden naarmate het proces vordert.

De vier subdoelstellingen zijn:

- Opstellen van een visietekst via structureel overleg
- Verkennen van raak- en verschilpunten binnen de werking van GBJ De Zande en de HCA-diensten West-en Oost-Vlaanderen
- Opmaken van een herstelgerichte en constructieve methodiekenlijst en hun randvoorwaarden afhankelijk van uitwerking binnen GBJ De Zande
- Uitwerken op een concrete manier en experimenteren met bestaande en nieuw te ontwikkelen, herstelgerichte methodieken voor de jongens opgenomen in Ruiselede.

Deze doelstellingen dienen te worden gerealiseerd binnen het traject 2014-2015. Het volledige project zal zijn beloop kennen tussen 2014 en 2018.

Het innovatieproject wordt opgevolgd door diverse structurele overlegorganen. Structureel overleg gebeurt op grond van het behalen van de gestelde doelstellingen. Stuurgroep en werkgroepen zijn structureel en inhoudelijk met elkaar verbonden en ook actief betrokken bij de werking van elkaar.

De stuurgroep zal belast zijn met het realiseren van de eerste drie doelstellingen. Daarnaast zal de stuurgroep de inhoudelijke richting bepalen van het

innovatieproject door concrete opdrachten te geven aan de werkgroepen. Vanuit deze coördinerende rol zal de stuurgroep dan beslissingen nemen rond doelstellingen, timing, fasering en inzet van middelen.

De stuurgroep bestaat uit de vier verantwoordelijken van de HCA-diensten en twee verantwoordelijken van GBJ De Zande. Op regelmatige basis wordt vanuit de stuurgroep terugkoppeling gegeven aan de eigen organisaties. Afhankelijk van concrete acties en methodieken worden werkgroepen opgericht.

De stuurgroep tekende **drie pistes** uit om op in te zetten.

- Optimaliseren van de huidige samenwerking
- Herstel binnen De Zande (Herstelbemiddeling - HERGO)
- Leerproject binnen de leergroepen (Leerprojecten)

Voornamelijk bij de derde piste zal het wissel-leren tussen de HCA-diensten en GBJ De Zande een belangrijke rol spelen.

Geschreven Project

Op het coördinatorenoverleg is besloten dat de Vlaamse HCA-diensten zullen inzetten op het 'geschreven project'. Er werd immers vastgesteld dat de huidige invulling van het geschreven project niet werkzaam is. De actieve rol die hier weggelegd ligt voor de HCA-diensten gaat verder dan de HERGO-waaier (bijvoorbeeld bij drugsfeiten zonder aanwijsbaar slachtoffer). Het geschreven project past, volgens de HCA-coördinatoren, binnen de visie en uitgangspunten van de HCA-diensten. We denken hierbij dan vooral aan responsabiliserend, toekomst- en herstelgericht werken. Bovendien hebben de HCA-diensten de nodige expertise in huis om jongeren te informeren en begeleiden bij het opmaken van hun geschreven project. Onder coördinatoren bestaat de bereidheid om het geschreven project uit te werken als vijfde werkvorm. Deze intentie werd als beleidssignaal opgenomen in een Nieuwjaarsbrief voor het Agentschap met de bedoeling hiervan een beleidspunt te maken.

Een werkgroep krijgt de opdracht om vanuit een ideaal scenario, waarin een wetwijziging vervat zit, de opportuniteiten en knelpunten in een tekst te gieten. Daarnaast wil de werkgroep het geschreven project ook toetsen aan de huidige wetgeving en praktijk.

Ter voorbereiding van deze werkgroep worden er, begin 2015, aan elke HCA-dienst drie vragen voorgelegd:

- Welke doelstellingen/uitgangspunten heeft het geschreven project?
- Welke rol neemt de facilitator van het geschreven project op? Hoever reikt het mandaat van de facilitator?
- Wie wordt er betrokken bij het opmaken van een geschreven project?

De werkgroep zal zorgen voor regelmatige terugkoppeling aan het coördinatorenoverleg. De uiteindelijke bedoeling bestaat erin om een uitgebreide nota te overhandigen aan het Agentschap.

1.2.2. Interne Innovatie inzake sensibilisering

Het is noodzakelijk dat onze inspanningen op het gebied van sensibilisering meer structuur krijgen. Vorige initiatieven waren vrij versplinterd en misten de nodige continuïteit. In 2014 werd geopteerd voor een gecoördineerde aanpak van sensibiliseringswerk. Beoogde doelstellingen zijn, naast verhoogde naamsbekendheid, een stijging van het aantal doorverwijzingen en het uitdragen van een herstelrechtelijke visie op conflicten. Dit door actiever deel te nemen aan het maatschappelijke debat. Bij deze invulling wordt een onderscheid gemaakt tussen initiatieven op organisatie- en teamniveau (afhandelingsvorm). Voorwaarde hierbij is dat op teamniveau altijd de verbinding wordt gemaakt met de ruimere organisatie.

HCA Oost-Vlaanderen besliste om op de volgende pistes in te zetten:

Nieuwsbrief naar de verwijzers:

Ontwerpen, verzorgen en verspreiden van een nieuwsbrief voor de verwijzers (parket, jeugdrechters en consulenten). In 2015 zal er naar een laagdrempelige, aantrekkelijke nieuwsbrief worden toegewerkt die enkele keren per jaar verspreid wordt. Het is de bedoeling om, los van de dossiers, te communiceren over onze visie op herstel en de verwijzers 'warm te houden'.

Opstart Facebookpagina:

Staat gepland voor begin 2015.

Onderwijs:

De langetermijndoelstelling bestaat erin dat men binnen het curriculum van relevante studierichtingen kennis kan maken met de HCA-dienstverlening. Er zal hiervoor een analyse worden gemaakt. Hierbij zal de aandacht gaan naar voor HCA interessante studierichtingen/onderwijsinstellingen en wordt in kaart gebracht waar we al zijn opgenomen in het lessenpakket. Uiteindelijk wordt een trajectplan uitgestippeld via een realiseerbaar stappenplan.

1.3. Kwaliteit

De werkgroep 'Regionale Intervisie Kwaliteit' waar onze HCA-dienst deel van uit maakte, kende dit jaar geen vervolg. De groep viel uiteen omdat de voorzieningen rond de tafel nogal verscheiden waren en dus een verschillende invulling dienden te geven aan hun kwaliteitshandboek. Bovendien zaten al die organisaties op het gebied van hun kwaliteitsbeleid in een andere fase van ontwikkeling. Hierdoor leverde een uitwisseling niet voor iedereen evenveel op. Als alternatief sloten we aan bij het 'ondersteuningstraject Kwaliteit' dat Jongerenwelzijn als oplossing naar voren schoof. Enerzijds werd op grond van specificiteit een uitwisseling opgezet tussen de verschillende HCA-diensten, anderzijds waren er infosessies over algemene kwaliteitsthema's waaraan voor inspectie moest worden voldaan.

Ook werd onze eigen kwaliteitsstuurgroep ontbonden. Dit werd ingegeven door het feit dat er met verschillende mensen aparte werkgroepjes konden worden gevormd voor implementatie van het nieuwe kwaliteitsdecreet, om zo gestalte te geven aan de verwachtingen van de overheid. De werkgroep werkte nog de cliëntenfolder af, de klachtenprocedure werd afgehandeld en de eerste lijnen omtrent drugs- en agressiebeleid werden uitgezet.

Er werden tal van studiedagen gevolgd die onderdeel uitmaakten van het eerder genoemde ondersteuningstraject. 'Zelfevaluatie', 'werken met indicatoren', 'kwaliteitsbeleid' en 'betrekken van stakeholders' passeerden de revue. Het werd hoe langer hoe meer duidelijk dat het uitwerken van een degelijk kwaliteitsbeleid best op maat van en door de organisatie zelf gebeurt. Bovendien is gebleken dat er geen bestaand model kan worden overgenomen.

Ter voorbereiding van de inspectie volgend jaar sloten we het jaar af met de vereiste 0-meting. Een vragenlijst, gebaseerd op het EFQM-model, afgenomen bij het personeel om zicht te krijgen op de verschillende domeinen binnen onze organisatie. Deze meting zal ons in staat stellen na te gaan waar we volgend jaar op moeten inzetten om de werking nog beter te doen draaien.

1.4. Accenten en realisaties in 2014

1.4.1. Gemeenschapsdienst

HCA Oost-Vlaanderen is een organisatie in volle bloei en deze trend zet zich als vanzelfsprekend ook door op teamniveau. We willen jullie via deze weg graag een update geven van de meest recente ontwikkelingen binnen Team Gemeenschapsdienst. Veelvuldig overleg resulteerde eind 2014 in van twee boeiende projecten, 'film Gemeenschapsdienst' en 'gesprek twee'.

Voor sommige jongeren is beeldend materiaal sterker dan gesproken taal. Daaruit ontstond het idee om verschillende inhoudelijke processen te visualiseren via een instrument dat aansluit bij de leefwereld van jongeren. We kozen voor film als medium. De film werd in januari 2015 gedraaid en gemonteerd. Deze wordt tijdens het huisbezoek aan de jongeren en hun ouders getoond. Ook tijdens het tweede gesprek kunnen we van de film gebruikmaken. Op die manier willen we de jongeren graag informeren en motiveren. We zullen proberen om de slaagkansen van een Gemeenschapsdienst te verhogen en trachten de leerervaring voor jongeren extra te benadrukken.

Parallel hieraan ontwikkelde zich ook een dialoog rond de implementatie van een tweede gesprek in het verloop van een Gemeenschapsdienst. Dit met hetzelfde doel als het filmproject. We zijn opgetogen om te melden dat de testfase in maart van start zal gaan. Deze heeft voorlopig enkel betrekking op dossiers uit Gent maar leidt, na grondige evaluatie, mogelijk tot uitbreiding naar andere gerechtelijke arrondissementen. Het tweede gesprek vindt plaats tussen het huisbezoek en het kennismakingsgesprek op de werkplaats. Enkel de dossierverantwoordelijke en de minderjarige zijn hierbij aanwezig. We bepalen de inhoud op maat van het dossier maar een aantal aanknopingspunten vormen wel altijd de basis:

- We bereiden de kennismaking op de werkplaats en het verdere traject zorgvuldig voor,
- We peilen naar motivatie, interesses en behoeften van de jongeren,
- We belichten hun schoolcarrière, etc.

De Gemeenschapsdienst blijft altijd centraal staan.

Daarnaast maakten we ook kennis met het aspect van multi-inzetbaarheid. Wie bij team Gemeenschapsdienst werkt, kan indien gewenst vanaf eind 2014 eveneens ingeschakeld worden bij team Leerproject en omgekeerd. Deze teamoverschrijdende manier van werken werd om diverse redenen in het leven geroepen.

Energijds betekent de nauwere samenwerking een verrijking voor beide teams - we kunnen van elkaar leren - en anderzijds is het een krachtige aanpak om de middelen die voorhanden zijn, efficiënt te besteden. Zo kan er bijvoorbeeld in zeer drukke perioden een beroep worden gedaan op leden van het collega-team om enkele dossiers op zich te nemen.

Om af te sluiten, kijken we met trots terug op onze trefdagen in de drie gerechtelijke arrondissementen Gent, Oudenaarde en Dendermonde. In samenwerking met de verschillende justitiehuisen organiseerden we in de drie steden een bedank – en ontmoetingsmoment voor alle werkplaatsbegeleiders. In Dendermonde en Gent maakten we een mooie wandeling langs een aantal gerechtelijke diensten en werkplaatsen, waar we ook kort geïnformeerd werden over hun specifieke werking. In Oudenaarde begaven we ons onder andere op het water voor een ludieke boottocht. We sloten steevast af met een gezellige babbel bij een hapje en een drankje. We ervoeren de dagen als zeer geslaagd, mede dankzij de grote opkomst en de positieve reacties achteraf. We hopen onze goede contacten met de werkplaatsen ook in het komende jaar te kunnen behouden.

1.4.2. Leerproject

In 2014 kwam de focus binnen het team Leerproject te liggen op het 'leren van elkaar'. We stelden namelijk vast de verschillende begeleiders zich via vorming en opleiding steeds verder specialiseerden in een bepaalde richting. Zo lieten ze zich individueel inspireren door ideeën uit oplossingsgericht werken, narratieve therapie, systeemdenken en ACT. Het afgelopen jaar zijn er ook heel wat interne veranderingen geweest waarbij we werden versterkt door een nieuwe teambegeleider en een nieuwe dossierbegeleider.

Het 'leren van elkaar' was hierbij het uitgelezen middel om als team dichter naar elkaar toe te groeien! Het had tot doel onze samenwerking verder uit te bouwen, verbinding te creëren en ons inhoudelijk nog meer te versterken. Concreet wensten we in 2014 hiertoe te komen via open communicatie binnen de bestaande overlegmomenten van intervisie, supervisie en vergadermomenten. Dit kreeg ook aandacht daarbuiten, op een meer informele manier, om zo een collectief leerproces te stimuleren.

Voor de supervisiemomenten lieten we ons dit jaar ondersteunen door Erwin De Bisschop van het Korzybski Instituut. Binnen supervisie ging opnieuw aandacht naar inhoudelijke verdieping binnen de aangeboden begeleidingen. Hiernaast werd ook gefocust op het creëren van eenheid binnen onze nieuwe teamsamenstelling. Dit om te komen tot een meer verbonden en gedragen teamwerking.

Ook het groepsproject werd dit jaar met onze jongeren voortgezet. We realiseerden in totaal drie groepsmomenten tijdens de schoolvakanties.

Inhoudelijk waren de fundamenten voor het groepsproject al gelegd. In 2014 besloten we het 'leren van elkaar' ook hier in te zetten. Tijdens intervisiemomenten was er ruimte om als team te leren, te oefenen en te experimenteren met het 'Rots & Water' programma, dat ook dit jaar de rode draad was binnen de psychofysische weerbaarheidstrainingen. Deze werden opnieuw aangevuld met reflectiemomenten en een link naar de gepleegde feiten.

Voor de tweewekelijkse intervisiegroep werd het OASE-model als kader behouden. Bij de inhoudelijke besprekingen rond de aangeboden begeleidingen lieten we ons, zoals voordien, leiden door kennis opgedaan tijdens de gevolgde opleidingen. We blijven deze inhoudelijke mix als verrijkend en stimulerend ervaren.

Het 'leren van elkaar' werd in 2014 ervaren als een zinvolle manier om tot verdieping te komen. We zien dit dan ook als een initiatief om in 2015 door te zetten. Zo gaan we onder meer op zoek naar hoe we verbinding kunnen maken tussen dit intern leerproces en onze begeleidingspraktijk. Een aantal stappen werd al gezet om binnen het individueel Leerproject een meer specifiek aanbod uit te werken voor jongeren uit een kwetsbare context. Samen gaan we op zoek naar een aanbod op maat van deze jongeren, ingegeven vanuit de vaststelling dat wekelijkse gesprekken vaak onvoldoende beantwoorden aan hun hulpvragen. Ook voor onze groepskandidaten bekijken we de mogelijkheid om een aangepast groepsproject uit te werken. Nog steeds vasthoudend aan het Rots - en Water programma maar aangevuld met individuele begeleiding op maat, hopen we jongeren te bereiken voor wie het huidig groepsproject onvoldoende houvast biedt. Meer hierover in het jaarverslag 2015!

1.4.3. Herstelbemiddeling

Het team Herstelbemiddeling legde zich dit jaar toe op methodieken van dossierbespreking en weerstand. Verder nam het team stelling in rond het thema 'buitengerechtelijk bemiddelen' en veranderde het enkele afspraken in het concrete bemiddelingswerk. Daarnaast waren er verschillende teamoverschrijdende bezigheden: drie bemiddelaars namen deel aan het internationale congres van het Forum for Restorative Justice, er werd een debatlunch opgezet omtrent het 'First-offenders Project' in Gent, het team werd vertegenwoordigd in het Forum Herstelbemiddeling Minderjarigen en nam deel aan de Forumdag.

Gevormd in dossierbesprekingen en weerstand

We stelden vormingsinstelling Informant de vraag om een introductie te verzorgen in enkele modellen van dossierbespreking. De bemiddelaars wilden de dossierteams niet beperkt houden tot een rondje probleemoplossen of uitwisseling. Ze waren er voorstander van om het bespreken van de casussen op een meer gestructureerde en diepgaande manier te benaderen. Het consequent hanteren van het (volledige!) OASE-model, oplossingsgericht werken en 'de interviewmethode' brachten inspiratie voor de toekomst.

In het najaar verdiepte het team zich in het omgaan met weerstand. De vorming hieromtrent leverde onder andere een handige vragenlijst op die bemiddelaars bij elkaar kunnen afnemen en die ook een indicatie kan geven over de oorzaak van verschillende soorten weerstand. Tot slot werden er ook suggesties aangereikt om met de verschillende weerstandspatronen om te gaan.

Methodiek

Dit jaar pasten we de werkwijze aan rond het informeren van partijen wanneer het gaat om dossiers die niet kunnen worden opgestart. Hierbij laten mensen weten dat ze bereid zijn om op het bemiddelingsaanbod in te gaan. Bemiddeling gebeurt echter niet doordat de andere partij niet op het aanbod ingaat. In dat geval zullen die personen, bereid tot bemiddeling, hiervan door ons telefonisch op de hoogte worden gebracht, dus niet enkel meer via brief zoals tot nu toe de gewoonte was.

Er zijn afspraken gemaakt en er werd een beslissingsboom opgesteld wat betreft het omgaan met gescheiden ouders. Dit om beide ouders beter te informeren en meer te betrekken bij de bemiddeling.

Buitengerechtelijk bemiddelen

Het team heeft een standpunt ingenomen wat betreft occasionele vragen voor bemiddeling/HERGO bij conflicten waarvoor geen klacht werd ingediend bij de politie. Onder bemiddelingsdiensten zijn over dit onderwerp de meningen verdeeld. In grote lijnen komt het er op neer dat sommige bemiddelingsdiensten hun aanbod willen houden binnen de verhouding daders, slachtoffers en justitie. Andere diensten trekken expliciet de kaart om niet enkel te bemiddelen binnen een justitiële context en bieden hun expertise ook aan voorzieningen, scholen enzovoort. Ons team koos voor een alternatief.

In de toekomst zullen we bij vragen naar buitengerechtelijke bemiddeling eerst op zoek gaan naar de gepaste dienst die een antwoord kan bieden op de vraag en gericht doorverwijzen. Er zijn immers al heel wat bemiddelingsinitiatieven voorhanden: familiale – en burenbemiddeling, bemiddeling binnen Integrale Jeugdzorg, Netwerk Onderwijs Mediation enzovoort. Als er geen geschikte dienst is die de vraag tot bemiddeling kan opnemen, zal ons team dit doen. Gedurende een jaar zullen we deze aanvragen inventariseren. Het is de bedoeling om nadien samen met de bereidwillige bemiddelingsdiensten uit de regio Oost-Vlaanderen een groep te vormen die zich bezighoudt met dit soort aanvragen. Zo kan worden nagegaan wie het best aan welke vraag kan tegemoet komen. We geven, indien nodig, ook aan de overheid het signaal dat er behoefte is aan een buitengerechtelijk bemiddelingsaanbod.

Het voorstel, zoals hierboven beschreven, wordt voorgelegd aan de raad van bestuur en zal bij goedkeuring worden uitgevoerd met regelmatige terugkoppeling over de stand van zaken. Voor de bemiddelingen wordt een procedure ontwikkeld.

1.4.4. HERGO

Elsie die vertrekt als teambegeleidster, Ann die aansluit als nieuwe teambegeleidster, Michaël die de taak als inhoudelijk ondersteuner op zich neemt, enkele collega's die langdurig ziek zijn, Joost die opnieuw bij het team komt, heel wat verandering die zorgde voor een turbulent jaar op het gebied van teamsamenstelling. Toch slaagde het team erin om de vooropgestelde agenda zo goed mogelijk aan te houden. Deze ging in grote lijnen over de volgende onderwerpen:

De samenleving betrekken in een herstelgericht groepsoverleg.

Het HERGO-team zette het jaar in met twee denkdagen. Tijdens de eerste denkdag interviewden de teamleden elkaar over hun visie op conflicten en herstelrecht. Op een tweede denkdag werd ingezoomd op de rol die de samenleving vervult binnen het verloop van een HERGO.

Het team had vragen bij de (onder)vertegenwoordiging van de samenleving in het herstelgericht groepsoverleg. De minderjarige die deelneemt aan een HERGO wordt verondersteld een intentieplan op te maken met een voorstel tot herstel ten aanzien van zijn/haar slachtoffer, de context én tegenover de samenleving. Om die laatste meer gestalte te geven, werd besloten om te experimenteren met vertegenwoordigers van die samenleving. Een try-out krijgt concreet vorm in 2015. Uitwerking hiervan gebeurde op team en werd gepresenteerd op de Vlaamse werkgroep Intervisie HERGO. Met de feedback die daar weerklonk kan worden verder gewerkt aan een kader waarbinnen het experiment vorm zal krijgen.

Poppen in het spel

Het team kreeg dit jaar ook een initiatie in het beeldend werken door middel van Duplo-poppen. De moderatoren werden ingewijd in het visualiseren van de interne en externe werkelijkheid van een bepaald systeem (gezin, team, HERGO enzovoort) door het uitzetten van duplo-poppen en hun onderlinge relaties. Er wordt bij het 'uitzetten' van een systeem achtereenvolgens aandacht besteed aan de feiten binnen een situatie alsook aan de psychische, relationele en ethische dimensies.

Het team nam zich voor deze methodiek verder te hanteren bij het voorbereiden en het bespreken van HERGO's. De kennis kan ook worden gedeeld op het bemiddelingsteam.

'De HERGO-dvd': <https://vimeo.com/89397397>

Om nog meer te sensibiliseren maakte vzw Alba een getuigenisfilmpje dat via internet en op dvd werd verspreid. De film werd door ons team in het voorbije jaar op de drie samenwerkingsverbanden voorgesteld.

Hoofdstuk 2 Inhoudelijk deel

2.1. Getuigenissen van cliënten

2.1.1. Een slachtoffer in samenwerking met Herstelbemiddeling

Getuigenis van een slachtoffer.

Het is niet leuk als je ergens slachtoffer van wordt. Zo ook vond ik het niet leuk dat een groepje jongeren ervoor koos mijn wagen te gebruiken als persoonlijk klimrek. Maar terzelfder tijd weet je ook dat er geen gewonden zijn, dat die auto toch in zijn laatste levensjaren zat en dat justitie wel wat anders te doen heeft dan zich met zulke kwajongensstreken bezig te houden. Verwonderlijk was het dus niet dat de zaak geseponneerd werd.

En toch, daar sta je dan, een beetje verweesd. Je hebt geen benul van wat er tegen die jongens verteld is, wat er nadien in het politiekantoor gebeurd is, wat hun ouders denken. Hebben ze spijt? Waarom doen ze zoiets?

Het was dus met wat opluchting toen ik een brief kreeg van de dienst Herstelbemiddeling. Blijkbaar was er wel iemand die de zaken, die tussen de mazen van het net glipten, behartigde. Iemand die wel eens kan luisteren en je de vragen laat stellen waar je de kans nog niet voor hebt gekregen om ze te stellen. Vanaf het eerste telefonische contact worden de regels op een duidelijke en menselijke manier voorgelegd. Dat het vrijwillig is, en dat het goed is ook niet teveel te verwachten zodat je niet teleurgesteld kan zijn. Realistisch zijn, dus. Want te allen tijde kan één van beide partijen de bemiddeling stopzetten. Maar dat is goed, want dan weet je wat je kunt verwachten. Zeker die eerste telefonische en persoonlijke contacten waren daarin wel belangrijk. Die contacten met de herstelbemiddelaar waren dan ook positief. Ik had het gevoel dat er naar mij geluisterd werd en dat er ook eerlijk gecommuniceerd werd over de gang van zaken. Het feit dat de bemiddelaar eerst apart naar beide partijen gaat en zo de eerste gedachten en ideeën overbrengt was zeker de juiste keuze. Zo krijg je een idee van wat er kan gebeuren en wordt er al gepolst naar wat er eventueel mogelijk zou kunnen zijn wanneer we samen zouden zitten. Dat was naar mijn gevoel ook belangrijk voor de richting die de Herstelbemiddeling zou uitgaan. Zo kan je in stapjes opbouwen naar het moment dat beide partijen effectief recht tegenover elkaar gaan zitten.

Toen het zover was, voelde ik me er dan ook klaar voor, ook al was ik natuurlijk zenuwachtig. Daardoor voldeed de bemiddeling ook aan mijn verwachtingen. Die jongen die voor me zat was zeker niet de zware crimineel en had evengoed mijn buurjongen kunnen zijn. Ook had ik het gevoel dat hij oprecht spijt had, wat wel deugd deed. Het was dan ook een kwajongensstreek waarbij hij niet had nagedacht. In dat opzicht had ik de antwoorden die ik wou hebben. Zolang die jongen ook maar beseft dat zoiets niet ok is. Als hij er slimmer uit geworden is en zo geen stomiteit meer begaat, dan heeft de

Herstelbemiddeling denk ik, wel zeker zijn doel bereikt, want dan zijn we er beiden beter uit gekomen.

2.1.2. Een dader in samenwerking met Gemeenschapsdienst en Leerproject

Een zestienjarige jongeman getuigt over zijn ervaring met 30 uur Gemeenschapsdienst en 20 uur Leerproject. Hij volbracht zijn prestatie in de keuken van een zorgcentrum en nam - in het kader van het Leerproject - deel aan de groep.

Aan de hand van enkele kernwoorden vertelt hij zijn verhaal.

VOOR

SPIJT *Het eerste wat ik voelde toen ik werd opgepakt, was spijt. Wat had ik gedaan?! Ik wist dat wat ik gedaan had niet door de beugel kon en ik wist dat mijn ouders zo gekwetst en teleurgesteld zouden reageren. Ik was ook onmiddellijk erg teleurgesteld in mezelf. Hoe had ik het zo ver kunnen laten komen...*

LANGE WACHTEN *De maanden na de feiten duurden zo lang. Ik hoorde drie tot vier maanden niks meer. We kregen moeilijk contact met de gerechtelijke instanties (consulent). Er waren zoveel vragen. Hoe, wanneer...? Ik kon niks plannen, geen vakantie, geen vakantiewerk. Dat was verschrikkelijk, want ik wou dat alles voorbij was zodat ik terug een normaal leven kon leiden, zodat ik mijn leven terug in handen kon nemen.*

LICHTE STRAF *Toen ik hoorde dat ik 30 uur Gemeenschapsdienst en 20 uur Leerproject opgelegd kreeg, vond ik dat de straf meeviel. Ik had erger verwacht. Ik dacht dat ik zou worden geplaagd. Ook mijn ouders vonden het een lichte straf.*

VERLIES VERTROUWEN *Ik merkte dat mijn mama mij totaal niet meer vertrouwde. Ik werd thuis kort opgevolgd en moest al mijn activiteiten, alsook met wie, steeds verantwoorden. Ik begreep dit wel maar vond dat ze mij toch een nieuwe kans moesten geven. Het was een moeilijke periode voor ons hele gezin.*

TIJDENS

IETS TERUG DOEN *Tijdens het werk/de Gemeenschapsdienst voelde ik mij beter. Het feit dat ik zinvol werk kon verrichten en dat ik iets terugdeed voor de maatschappij, gaf me een goed gevoel.*

VOLDOENING *Het gevoel om de werkdag aan te vatten en uit te kijken naar het einde van de dag, gaf mij voldoening. Ik kreeg erdoor ook meer zin om te werken. Een eerdere werkervaring - als jobstudent - viel immers tegen. Deze tewerkstelling vond ik zinvol en ook de samenwerking met de collega's ervoer ik als heel aangenaam. Het was eveneens fijn om appreciatie van de bewoners van het zorgcentrum te mogen ervaren.*

BIJGELEERD Tijdens het Leerproject had ik minder het gevoel dat ik iets aan mijn straf aan het doen was. De begeleiders van het Leerproject hielpen mij wel om dingen beter te begrijpen en anders te reageren in bepaalde situaties.

BEGRIP In het Leerproject (groepswerking) kwam ik in contact met andere jongeren. Hoewel ik mij soms moeilijk kon inleven in hun verhaal, leerde ik wel om begrip op te brengen voor ieder zijn situatie.

NEUTRALITEIT De neutrale houding van de begeleiders van het Leerproject is me enorm bijgebleven. Ik kreeg geen etiket opgeplakt, terwijl dit in andere omgevingen - zoals bijvoorbeeld op school - wel zo was.

NADIEN/TOEKOMST

GESTOPT Hoewel ik goed wist dat wat ik deed niet correct was, het lukte me niet om mezelf een halt toe te roepen. Ik ben blij dat ik opgepakt werd, zodat ik wel moest stoppen met dealen. Ik weet niet waar mijn verhaal anders geëindigd zou zijn.

NADENKEN Ik heb geleerd om meer na te denken bij wat ik doe en zeg ook hoe ik in sommige situaties beter kan handelen.

HERNIEUWD VERTROUWEN Ik heb het gevoel dat ik thuis het vertrouwen van mijn ouders heb kunnen terugwinnen. Er wordt nog wel eens een grapje over gemaakt en daar kan ik wel mee om.

WERKEN Ik ben tevreden over mijn tewerkstelling in het zorgcentrum. Ik vond het interessant en aangenaam om met mensen samen te werken. Ik heb nu ook gesolliciteerd op die werkplaats voor een vakantiejob.

2.2. Hulpverlening binnen een gedwongen kader, vanuit team Leerproject

Naar aanleiding van ons jaarthema 'intern wissel-leren' stelden de vier afhandelingsvormen zich aan elkaar voor. Bij de voorstelling van het Leerproject kregen we de kritische bemerking of we een Leerproject wel als hulpverlening kunnen invullen, aangezien we binnen een gedwongen kader werken. Met deze tekst willen we een antwoord bieden op deze stelling en willen we duiden hoe we dit binnen onze werking aanpakken.

We doen dit door een koppeling te maken tussen onze teamvisie, bevindingen uit de literatuur en resultaten van een beknopt belevingsonderzoek met elf respondenten van een aantal jaar geleden (2011). In dat belevingsonderzoek werd er gepolst naar de ervaring van jongeren binnen het Leerproject georganiseerd door VZW HCA Oost-Vlaanderen.

Het is juist dat het geen evidentie is om hulpverlening aan te bieden in een justitiële context. Hulpverlening en strafrecht bevinden zich namelijk in een spanningsrelatie. Hulpverlening heeft als doel: ontplooiing en welzijnsbevordering van haar cliënten. De behoefte en de hulpvraag van de cliënt zijn de enige legitieme interventiegronden van de vrijwillige hulpverlening (Meyvis, 2002).

Justitie staat, echter, voor het handhaven van de openbare orde en veiligheid, voor de toepassing van de wet, voor het opsporen, vervolgen en bestraffen van inbreuken op de wet en wijst op een verticale en ongelijke relatie. De bedoeling is het strafbaar gedrag stop te zetten, desnoods met dwang. Justitie werkt voor 'het algemeen belang', waar het individuele belang dient in te passen (Meyvis, 2002). Je zou dus kunnen stellen dat hulp en recht tegenpolen zijn. En gedwongen hulpverlening zou een contradictio in terminis zijn, want de notie van vrijwilligheid is inherent verbonden aan de hulpverlening. Toch worden deze twee praktijken binnen het Leerproject met elkaar verbonden. Het Leerproject bevindt zich op het kruispunt van hulp en recht. Deze verhouding tussen hulp en recht is gespannen omdat hulpverleningsinstanties en gerechtelijke actoren een verschillende manier kennen om naar welzijnsproblemen van minderjarigen te kijken en om erop te reageren (King & Trowell, 1992).

In de eerste plaats wordt gedwongen hulpverlening vaak op basis van ethische gronden in vraag gesteld (Marshall & Hser, 2002). Het is echter belangrijk op te merken dat de hantering van het element dwang binnen de gedwongen hulpverlening zeer expliciet en transparant is. De dwang wordt van buitenaf uitgeoefend. Het is niet de welzijnswerker zelf die de dwang oplegt. Serrien (2006) stelt dat welzijnswerkers, die binnen een justitiële context werken dus

wel degelijk kunnen werken vanuit een emanciperend of welzijnsgericht perspectief.

Het is echter paradoxaal dat de dwang die ook inherent is aan de hulpverlening in een 'vrijwillige' context heel wat minder geëxpliciteerd wordt (Serrien, 2006). Zo kan het OCMW aan een problematische druggebruiker een begeleiding in een opvangcentrum opleggen als voorwaarde om het leefloon te ontvangen (Fret & Serrien, 1999). Het expliciteren van de sterke machtspositie van elke hulpverlener en elke hulpverleningsorganisatie is daarom noodzakelijk om machtsmisbruik te voorkomen. Het is immers zeer moeilijk om te gaan met niet-formele dwanguitoefening (Serrien, 2006).

Daartegenover stellen Day, Tucker & Howells (2004) echter dat we niet echt van gedwongen hulpverlening kunnen spreken. De dwang zit hem vooral in het feit dat er negatieve gevolgen zijn als er niet deelgenomen wordt.

Volgens Opsteyn, Raymenants & Vanhoeck (2003) zouden we dus beter spreken van opgelegde hulpverlening. In het kader van het Leerproject, heeft de jongere immers nog een keuze. Hij moet niet deelnemen aan de begeleiding en kan een meer ingrijpende of andere maatregel afwachten. We kunnen ons echter vragen stellen bij deze 'keuze'. Het gaat immers om een keuze tussen een ambulante project en veelal een plaatsing. Voor zowel jongeren als hun context betekent dit vaak geen volwaardig alternatief. De 'keuze' die Opsteyn, Raymenants & Vanhoeck (2003) zien, moet dus met een korreltje zout worden genomen.

Tevens stellen Day, Tucker & Howells (2004) dat dwang en vrijwilligheid geen objectieve concepten zijn, het gaat erom wat de jongere of cliënt zelf voelt. Zo kan een jongere een 'vrijwillige' begeleiding volgen terwijl hij het gevoel heeft dat hij hiertoe verplicht wordt door zijn ouders of de school. Daarentegen kan een opgelegde begeleiding voor bepaalde jongeren aanvoelen als een kans. Er zijn echter bepaalde elementen die de perceptie van jongeren en cliënten beïnvloeden, zoals eensgezindheid met betrekking tot de behoefte aan begeleiding of vorming, informatie over het project, de vertrouwensrelatie met de projectuitvoerder of bepaalde persoonlijke of situationele kenmerken. Het moge duidelijk zijn dat deze elementen niet bij iedereen gelijk zullen zijn. Een opgelegde begeleiding zal aldus niet door iedereen als even dwingend ervaren worden (Day, Tucker & Howells, 2004).

We vroegen in het onderzoek aan de jongeren waarom ze naar het Leerproject komen. De meeste jongeren geven als antwoord dat ze naar het Leerproject komen omdat ze verplicht worden door de jeugdrechter en zijn er zich tevens van bewust dat het niet correct volgen van het Leerproject leidt tot een voorleiding bij de jeugdrechter, die een andere en eventueel zwaardere maatregel kan opleggen. Mede uit schrik voor deze gevolgen komen ze naar het Leerproject.

"Ik kom omdat het moet. Als ik niet kom, verschijn ik opnieuw voor de jeugdrechter. Dat wil ik vermijden."

"Maar eerlijk: ik kom naar het Leerproject omdat ik moet. Ik ben vooral bang voor een plaatsing. De laatste keer dat ik de consulent zag, dacht ik dat hij mij zou opeten. Toen ben ik echt bang geworden."

"Je zou moeten dom zijn als je thuisblijft, omdat je straf alleen maar erger wordt".

"Ik voel me helemaal niet gedwongen, ik kom voor mezelf want anders zou ik niet komen."

Twee andere jongeren zeggen dat ze 'voor zichzelf' komen en dat ze anders niet zouden komen. Net zoals de literatuur beschrijft, zijn de jongeren zich sterk bewust van de mogelijke gevolgen van het niet correct volgen van het Leerproject en mede uit schrik hiervoor, volgen ze het Leerproject verder. De jongeren ervaren deze druk dus als extern aan de hulpverleningsrelatie. Van bij aanvang trachten we als begeleiders transparant te zijn in deze externe druk.

De jongeren ondertekenen een begeleidingsakkoord waarin de consequenties van het niet-aanwezig zijn worden opgenomen. De jongere weet waar hij aan toe is, wat hij van ons kan verwachten op het gebied van samenwerking met de verwijzer, en evengoed ook waarin we ons engageren op gebied van beroepsgeheim. Dat laatste is tevens van belang voor het volgend punt.

In de tweede plaats zou dwang het opbouwen van een vertrouwensrelatie binnen de hulpverlening belemmeren maar niet uitsluiten (Garfield, 1994; Bouverne – De Bie, 1999). We stellen echter dat de transparantie van de hulpverlening een belangrijke rol kan spelen in het opbouwen van een vertrouwensrelatie.

Net zoals de jongeren aangeven, merken wij ook deze evolutie. Naarmate de jongeren langer in begeleiding zijn, komen de elementen van dwang, jeugdconsulenten en jeugdrechterbank, steeds meer op de achtergrond te staan. We trachten hierin zeer transparant te zijn door een sterke nadruk te leggen op ons beroepsgeheim, alle briefwisseling mee te laten ondertekenen door de jongere en alle beslissingen omtrent het al dan niet volgen van het Leerproject aan de jeugdconsulent en jeugdrechter over te laten.

We zien het als onze taak om de verschillende perspectieven, waarmee de jongeren in verbinding staat, de gespreksruimte binnen te brengen. We trachten een aangebracht thema, maar ook de ten laste gelegde feiten te verbinden met belangrijke actoren in het leven van de jongeren zoals ouders, vrienden, school, werk, het slachtoffer, jeugdrechter enzovoort. De jongere wordt benaderd in zijn ruimere identiteit en krijgt de kans om er te 'mogen' zijn. Interesse laten uitgaan naar de jongeren in hun totaliteit, zonder veroordeling en met volle waardering voor wie ze zijn, wat ze goed kunnen, wat ze graag doen, waar ze van dromen,

op hopen, verwachten of wensen enzovoort bevordert de relatie die je opbouwt met je cliënt.

Kortom, ondanks het verplichte karakter van het bezoek, staat voor ons de ontmoeting, de volle persoon van de cliënt en het verzorgen van de relatie met de cliënt centraal. De jongeren uit de bevraging benoemen de evolutie in de vertrouwensrelatie als volgt.

"Dat is veranderd omdat ik nu een goede band heb met haar (projectuitvoerder) en ik wil dat verder blijven zetten. Ik weet dat ik bij haar terecht kan voor alle vragen en dat ze mij goed helpt. Ik vind dat plezant. Ik vind het ook goed dat er een soort van ding is dat ze moet zwijgen, maar soms moet ze ook iets vertellen. Als ik in de leefgroep op gesprek ga, dan wordt alles doorgegeven wat er gezegd wordt. Voor mij is dat niet plezant, je moet ook een beetje privacy hebben. En hier voel ik mij daar goed bij. Ze mag wel iets zeggen hoe dat het gaat met mij, maar als ze iets meer wilt zeggen, moet ze dat eerst met mij bespreken. Ik voel me er beter bij dat het gewoon tussen ons blijft en niet verder gaat, niet buiten dit gesprek gaat."

In de derde plaats stelt Fagan (1999) dat een succesvolle hulpverlening veelal afhankelijk is van de motivatie van de cliënt. Serrien (2006) stelt dat opgelegde hulp slechts kan renderen als de betrokkene uiteindelijk instemt met het conditionele kader waarin ze wordt toegepast. Day, Tucker & Howells (2004) stellen immers dat het volledige engagement van de cliënt immers onmogelijk kan worden afgedwongen.

Al bij aanvang maar ook in het verdere verloop van de begeleiding stellen we steevast dat de jongere de regisseur is van zijn Leerproject. De jongere wordt uitgenodigd zelf zijn doelstellingen te bepalen. Hiermee bepaalt hij ook grotendeels de inhoud en wat hij er uit wil meenemen. Niettegenstaande dat het doorspreken van de feiten een vast onderdeel van de begeleiding vormt, brengen veel jongeren heel wat thema's spontaan aan die hun dagelijks leven beïnvloeden.

Wanneer we jongeren de ruimte laten om veel van de inhoud te laten bepalen, betekent dit dat wij ook verschillende rollen dienen aan te nemen om de jongere door het Leerproject te begeleiden. Soms bestaat onze opdracht vooral uit het geven van heel veel informatie, soms zijn we ondersteuners, coaches en soms kunnen we therapeutisch werken, als het nuttig is en de jongere ons hiervoor het mandaat geeft.

Deze aanpak weerspiegelt zich eveneens in de beleving van de jongeren. Ondanks de sterke gevoelens van dwang en angst voor 'de stok achter de deur', geven acht jongeren in ons belevingsonderzoek aan dat deze gevoelens evolueren naarmate het Leerproject vordert. Het ontstaan en uitgroeien van een vertrouwensband, de manier van begeleiden en de mate waarin een focus wordt

gelegd op de feiten die aanleiding hebben gegeven tot een interventie, spelen een belangrijke rol in het verminderen van gevoelens van dwang.

"Ik had niet veel goesting om naar het Leerproject te komen. Een werkstraf zou me beter liggen, maar aangezien ik al werk, kon dit niet. Na een aantal gesprekken verbeterde dit wel. De gesprekken verliepen rustig, ik voelde me goed bij het feit dat alles geleidelijk aan gebeurt. Ik had het veel zwaarder verwacht."

Als laatste element belichten we het spanningsveld tussen de finaliteiten van hulp en recht door het perspectief van de jongeren over de finaliteit en de betekenis van het Leerproject te bevragen. Antwoorden als het gedrag niet opnieuw stellen, van het slechte pad geraken, leren over de feiten, inzien wat goed en fout is en dergelijke meer zijn hierbij erg populair. **Herval voorkomen** is volgens de jongeren de voornaamste doelstelling van het Leerproject. Dit doel tracht men, volgens de jongeren, te bereiken door te begrijpen hoe de feiten gebeurd zijn, door het aanleren van alternatief gedrag en inzicht te krijgen in het eigen gedrag.

"Volgens mij is dat mij laten inzien dat wat ik gedaan heb, zinloos is. Dat wat ik gedaan heb ook te maken heeft met dingen van vroeger ('mijn rugzak'). Ik leer er ook dat ik op andere manieren kan reageren. Dat is het belangrijkste voor mij."

"Dat ik sta waar ik nu sta, zonder problemen. En voor je iets of wat doet, eerst eens nadenken over de gevolgen en of het dan nog de moeite is om dat te doen. En ja, mezelf uit de problemen houden. Gewoon dat je volwassener wordt in je hoofd. Dat je voordat je iets doet, eens nadenkt. Geen impulsieve dingen meer doen."

Daarnaast beschrijven vijf jongeren ook doelstellingen en effecten van het Leerproject die als **welzijnsbevorderend** kunnen beschouwd worden. De jongeren geven aan dat ze bij het Leerproject terechtkunnen met hun problemen. Ze kunnen hun hart luchten, leren omgaan met stress en frustraties en vinden rust. Dit zijn duidelijk elementen die het welzijn verhogen.

"Een andere doelstelling is het kwijt kunnen van frustraties en het praten over dingen in mijn leven waarmee het moeilijk gaat. Ik heb het gevoel dat ik die dingen kwijt kan in een Leerproject."

Tevens vragen we naar de betekenis van het Leerproject in het leven van de jongere. De elf jongeren merken allemaal op dat ze de start van het Leerproject als zeer moeilijk en lastig hebben ervaren. De jongeren geven aan dat ze schrik hadden dat er veel over de feiten zou worden gepraat en het er heel strikt zou aan toe gaan. Tevens vertellen een heel aantal jongeren over schaamtegevoelens die het volgen van een Leerproject met zich meebrengen. Deze gevoelens zijn echter geëvolueerd. Naarmate de vertrouwensband met de projectuitvoerder groeide, daalden de negatieve gevoelens omtrent het Leerproject.

Tot slot voegen we dit nog toe. In het kader van dit jaarverslag is het belangrijk te duiden hoe wij naar de begrippen van 'vrijwilligheid' en 'dwang' kijken. Zowel dwang als vrijwilligheid kan verschillende betekenissen hebben voor wie ze hanteert en in welke context ze gebruikt worden (van den Hoven, 2002).

In het kader van het algemeen welzijnswerk plaatsen we 'vrijwillige hulpverlening' tegenover 'gedwongen hulpverlening' (Bouverne- De Bie, 1999). Hiermee bedoelen we vooral het feitelijke verschil tussen vrijwilligheid en dwang. In het kader van de gedwongen hulpverlening heeft de cliënt de stap naar de hulpverlening niet zelf gezet of beslist om hulp te vragen en te aanvaarden. Hij of zij wordt verplicht door een extern machtsapparaat, politie of justitie, een begeleiding te volgen.

De vrijwillige hulpverlening, daarentegen, kenmerkt zich door het vrijwillig engagement dat de hulpvrager met de hulpverlener aangaat. Het gaat om een vrijwillig wederzijds engagement (Bouverne-De Bie, 1999). De hulp wordt gevraagd of aanvaard door de hulpvrager. De vrijwilligheid in de 'vrijwillige' hulpverlening dient echter ook in vraag te worden gesteld. Van Garsse (1993) stelt dat vrijwillige hulpverlening eigenlijk niet bestaat.

Hij stelt dat het startpunt van de hulpverlening steeds een situatie is die door de hulpvrager als onvrij aanvoelt. De hulpvrager voelt zich belemmerd om zichzelf te ontplooiën, onder druk gezet door omstandigheden of voelt zich niet meer in staat om eigen keuzen te maken. Ook sociale druk van familie of vrienden kan een belangrijke rol spelen om de stap naar hulpverlening te zetten. Dit kan dus in principe ook als een vorm van dwang worden gezien (Dat, Tucker & Howells, 2004).

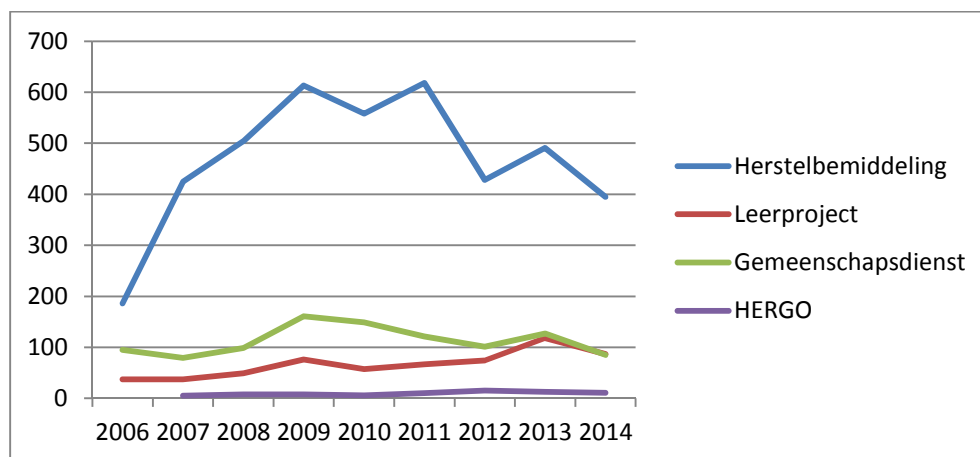
Hieruit zouden we kunnen besluiten dat zowel vrijwillige als gedwongen hulpverlening voor dezelfde uitdagingen staan. En dat het welslagen van een hulpverlening vooral ligt in het al dan niet inzetten op eerder genoemde aspecten als transparantie, vertrouwensrelatie, motivatie en welzijnsbevordering. Elementen waar we graag op inzetten als we kijken naar de manier waarop we binnen HCA Oost-Vlaanderen invulling geven aan het Leerproject.

Hoofdstuk 3 Globaal overzicht van de dossiers

3.1. Algemene cijfergegevens

3.1.1. Evolutie aangemelde dossiers sinds 2006

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Herstelbemiddeling	186	424	504	613	558	618	428	491	395
Leerproject	37	37	49	76	57	67	74	118	87
Gemeenschapsdienst	95	79	99	161	149	121	101	127	85
HERGO		5	8	8	6	10	15	13	11
TOTAAL	318	545	660	858	770	816	618	749	578

Herstelbemiddeling: na een lichte heropflakking in 2013 blijkt de daling in doorverwijzingen zich voort te zetten. We kloppen af op bijna 100 doorverwijzingen minder dan vorig jaar. Concreet kregen 395 daders en 495 slachtoffers het aanbod voor herstelbemiddeling.

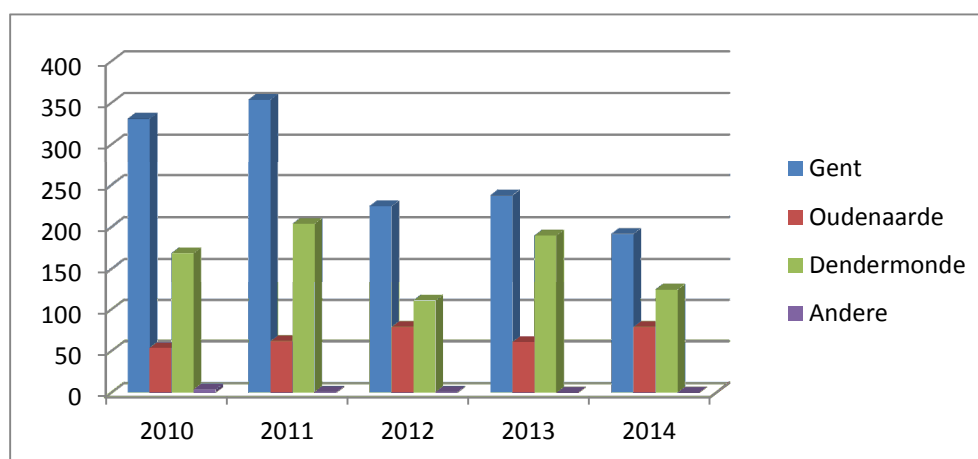
Leerproject: 2013 was wel een bijzonder 'geslaagd' jaar. De stijgende trend die werd ingezet vanaf 2010 handhaaft zich.

Gemeenschapsdienst: na een duidelijke stijging in 2013 werd de dalende lijn die in 2010 een aanvang nam, jammer genoeg, voortgezet. In de politiek zou men zeggen: GD en LP zijn stilaan communicerende vaten geworden. En in onze zoektocht naar verklaringen hebben we nog geen antwoord die deze cijfers kunnen verklaren.

Het totale aantal doorverwijzingen naar HCA blijft fluctueren over de jaren maar we zien, spijtig genoeg, toch een dalende trend. Ondanks de nodige communicatie met onze verwijzers blijven we ook hier op zoek naar verklaringen.

3.1.2. Evolutie aangemelde dossiers Herstelbemiddeling sinds 2010 per arrondissement

Herstelbemiddeling	2010	2011	2012	2013	2014
Gent	331	354	225	238	192
Oudenaarde	54	62	79	61	79
Dendermonde	169	204	111	190	124
Andere	4	1	1	0	0

Het wordt interessant als we de doorverwijzingen per arrondissement bekijken: 3 verschillende bewegingen worden zichtbaar!

Oudenaarde blijft een 'constante', voor Gent zien we over de jaren heen een dalende beweging en voor Dendermonde wisselen de cijfers sterk. Als het patroon zich doorzet, wordt 2015 een beter jaar.

In totaal werden er 395 dossiers doorverwezen voor Herstelbemiddeling in 2014.

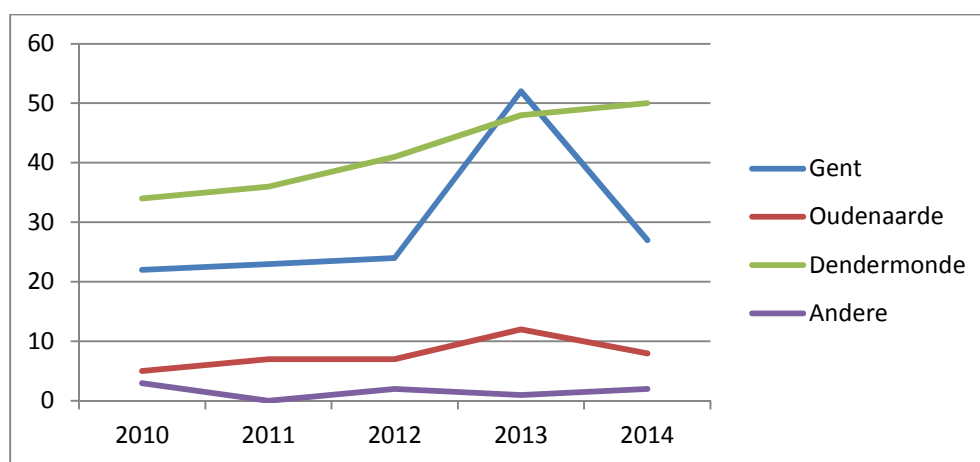
Aangemelde dossiers per verwijzer	Parket	Parket met vordering	Jeugd-rechtbank	Totaal
Herstelbemiddeling	347	40	8	395

We zien dat herstelbemiddeling zo goed als altijd wordt aangeboden vanuit het jeugdparket.

Het is opvallend dat er dit jaar wél 8 dossiers vanuit de jeugdrechtbank werden doorverwezen, in tegenstelling tot slechts 1 dossier vorig jaar.

3.1.3. Evolutie aangemelde dossiers Leerproject sinds 2010 per arrondissement

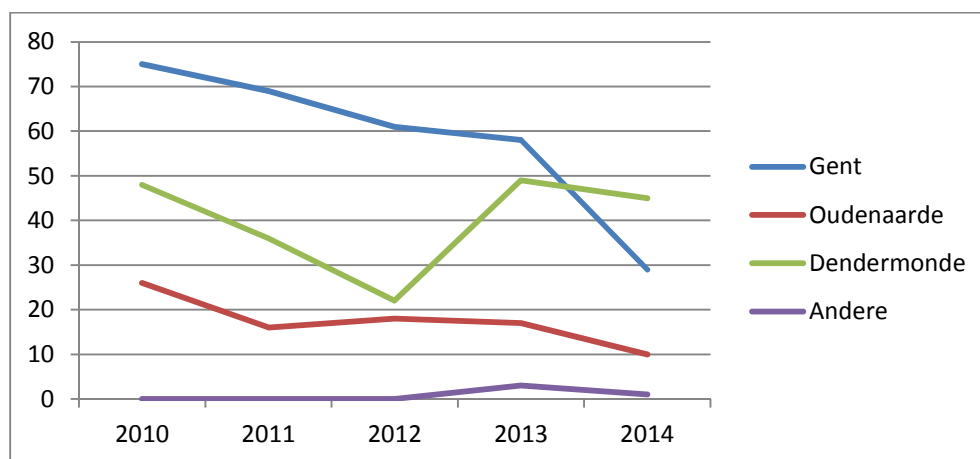
Leerproject	2010	2011	2012	2013	2014
Gent	22	23	24	52	27
Oudenaarde	5	7	7	12	8
Dendermonde	34	36	41	48	50
Andere	3	0	2	1	2

2013 was een uitzonderlijk 'goed' jaar met 118 dossiers. Voor 2014, in vergelijking met de voorbije jaren, blijven de cijfers stijgen waarbij de dossiers uit Dendermonde een belangrijk aandeel hebben. Met uitzondering van 2013 zijn de cijfers voor Gent en Dendermonde constant te noemen, met een licht stijgende trend.

3.1.4. Evolutie aangemelde dossiers Gemeenschapsdienst sinds 2010 per arrondissement

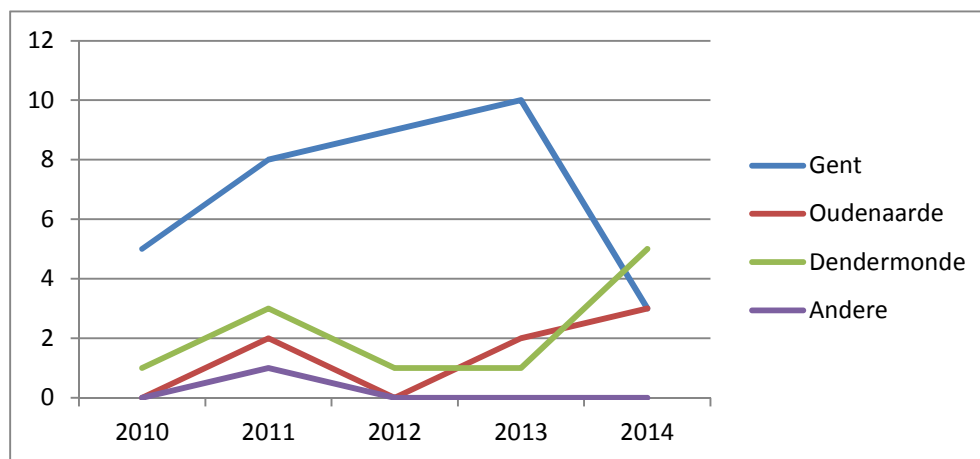
Gemeenschapsdienst	2010	2011	2012	2013	2014
Gent	75	69	61	58	29
Oudenaarde	26	16	18	17	10
Dendermonde	48	36	22	49	45
Andere	0	0	0	3	1

Met uitzondering van 2013 is er een dalende trend waar te nemen en dat sinds 2010. De dalende cijfers vanuit Oudenaarde spelen hierin een (kleine) rol. De dalende cijfers uit Gent wegen zwaarder door: we spreken hier over een halvering in vergelijking met de cijfers van de voorbije jaren. Positief is dat Dendermonde een constante blijft in dit verhaal.

3.1.5. Evolutie aangemelde dossiers HERGO sinds 2010 per arrondissement

HERGO	2010	2011	2012	2013	2014
Gent	5	8	9	10	3
Oudenaarde	0	2	0	2	3
Dendermonde	1	3	1	1	5
Andere	0	1	0	0	0

De stijging vanuit Dendermonde wordt, jammer genoeg, tenietgedaan door de nog grotere daling vanuit Gent. Hierbij kloppen we af op 2 dossiers minder dan vorig jaar. Het blijft een voortdurende uitdaging om het aantal dossiers in zijn totaliteit op te krikken.

3.1.6. Afgesloten dossiers 2014 volgens aard van de feiten

Kwalificatie	HB	LP	GD	HERGO
Onopzettelijke slagen en verwondingen	1	0	0	0
Opzettelijke slagen en verwondingen	101	17	19	1
Slagen/weerspanning aan een persoon met een openbare hoedanigheid bekleed	2	0	0	0
Wederzijdse slagen en verwondingen	11	0	0	0
Poging doodslag	0	1	0	0
Poging tot diefstal (d.m.v. braak)	4	1	0	0
Gewone diefstal (incl. auto/motor/fiets/winkeldiefstal)	49	5	10	1
Diefstal met verzwarende omstandigheden	18	13	27	4
Beschadigingen (vernielingen in het algemeen) + graffiti	95	2	2	0
Drugdealen	0	9	13	0
Druggebruik - bezit	0	10	20	0
Aanranding van de eerbaarheid	2	4	5	0
Verkrachting	6	4	2	0
Zedenschennis	0	1	1	0
Onopzettelijke brandstichting	0	0	0	0
Opzettelijke brandstichting	5	0	1	2
Poging tot brandstichting	0	0	0	0
Afpersing	9	6	4	0
Bedreigingen	7	1	3	1
Belaging - stalking	4	0	1	2
Steaming	0	1	0	0
Verboden wapendracht	0	4	3	0
Andere	8	2	2	2

*Een dossier kan onder meerdere kwalificaties vallen.

Om een beeld te geven van de kwalificaties waarin we aan de slag gaan, kijken we naar de dossiers afgesloten in 2014 (dus niet naar nieuw aangemelde dossiers 2014). De aard van de feiten wordt namelijk pas in BinC geregistreerd bij volledige afsluiting van het dossier.

We zien hier geen grote verschuivingen in vergelijking met vorig jaar.

Overzicht van de meest voorkomende feiten per afhandelingsvorm:

Herstelbemiddeling: opzettelijke slagen en verwondingen, beschadigingen, gewone diefstal

Leerproject: opzettelijke slagen en verwondingen, diefstal met verzwarende omstandigheden

Gemeenschapsdienst: opzettelijke slagen en verwondingen, diefstal met verzwarende omstandigheden, druggebruik

HERGO: diefstal met verzwarende omstandigheden

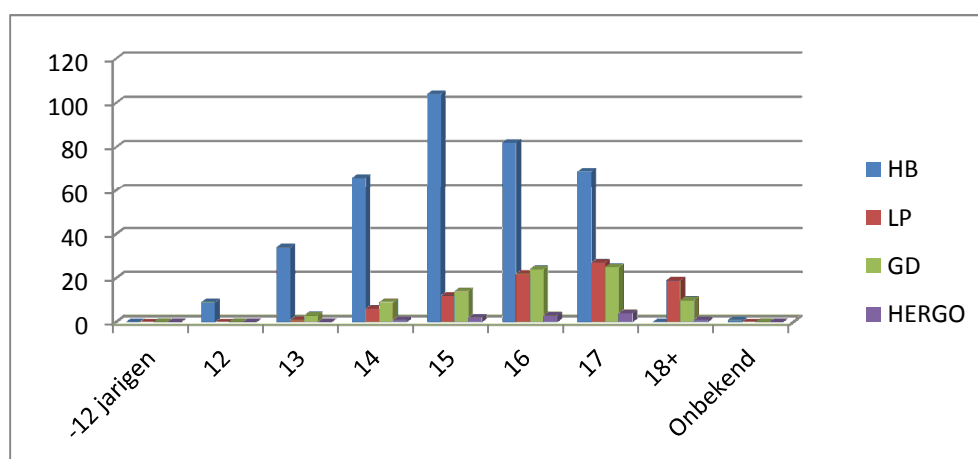
3.1.7. Aangemelde dossiers 2014 volgens geslacht

Geslacht	HB	LP	GD	HERGO
Mannelijk	318	82	80	9
Vrouwelijk	77	5	5	2
Totaal	395	87	85	11

Het aantal meisjes dat wordt doorverwezen voor een Gemeenschapsdienst en Leerproject blijft beperkt (16%). Voor Herstelbemiddeling zien we wel dat er meer en meer meisjes worden doorverwezen, 25% in vergelijking met 10% vorig jaar.

3.1.8. Aangemelde dossiers 2014 volgens leeftijd bij aanmelding bij onze dienst

Leeftijd	HB	LP	GD	HERGO
-12 jarigen	25			
12	9			
13	22	2	4	
14	52	8	7	1
15	93	19	16	3
16	84	19	21	1
17	86	30	33	4
18+	24	5	5	1

Waar herstelbemiddeling veel met -15 jarigen aan de slag gaat, blijft dit bij LP en GD eerder de uitzondering. Er werden ook nog verrassend veel jongeren doorverwezen naar herstelbemiddeling die nog geen 12 jaar waren op het moment van aanmelding, namelijk 25. Dossiers waarbij de jongere -12 jaar is op het moment van de feiten, worden standaard niet opgenomen. Na overleg met het parket kan er een uitzondering worden gemaakt.

Binnen LP en GD is er een groot aandeel 17-jarigen. Soms werd de jongere al 18 tussen het plegen van de feiten en de aanmelding bij onze dienst.

3.2. Cijfergegevens 2014 per afhandelingsvorm

3.2.1. Gemeenschapsdienst

Opgelegde uren bij vonnis/beschikking

Type	Aantal
Beschikking	66
Vonnis	19
Totaal	85

Jeugdrechters leggen Gemeenschapsdienst tot 3 keer meer op bij beschikking dan bij vonnis. Op deze manier kan er snel een signaal aan de jongeren worden gegeven en blijft het gevoel van straffeloosheid uit.

Opgelegd aantal uren

Aantal uren	Aantal	Volledig afgerond	Stopgezet	Niet opgestart
20	3	3	0	0
30	75	55	7	13
40	4	4	0	0
Minder dan 20	0	0	0	0
Tussen 20 en 30	0	0	0	0
Meer dan 45	13	10	1	2
Blanco	4	3	0	1
Totaal	99*	75	8	16

* 99 verwijst naar het totale aantal afgerond in 2014. Hier zitten ook dossiers bij die werden opgestart in 2013.

Aangezien het merendeel van de doorverwijzingen via beschikking gebeurt, is het logisch dat 30 uren werkstraf veel voorkomt. We zien in bovenstaande tabel geen link tussen 'meer uren Gemeenschapsdienst en meer stopzettingen'. De slaagkansen zijn dus niet bepaald hoger wanneer minder uren worden opgelegd.

Uitvoering: aantal dossiers vroegtijdig gestopt of niet gestart

Reden	Stopgezet	Niet opgestart
Jongere komt afspraken niet na	4	N.v.t.
Jongere is niet langer gemotiveerd	1	1
Wijziging in situatie van jongere: ziekte, verhuis...	0	2
Plotse onbereikbaarheid jongere	1	1
Herziening maatregel wegens nieuwe feiten	2	4
Herziening maatregel zonder gekende reden	0	3
Herziening maatregel wegens andere gebeurtenissen	0	5
Andere	0	0
Totaal	8	16

Jongeren die hun prestatie aanvatten, ronden doorgaans positief af. Slechts een klein aantal slaagt er niet in om zich tijdens het hele traject aan de afspraken te houden waardoor een voortijdige stopzetting een noodzakelijk kwaad is. Als dossiers niet worden opgestart, is dit meestal te wijten aan een herziening van de maatregel, om welke reden dan ook.

3.2.2. Leerproject

Aantal opgelegde uren

Aantal uren	Aantal
20	85
40	2
Totaal	87

Verwijzingsmodaliteit

Type	Aantal
Beschikking	70
Vonnis	17
Totaal	87

Deze cijfers zijn bijna identiek met de cijfers voor Gemeenschapsdienst: 70 tegenover 66 en 17 tegenover 19.

Individueel of groep

Soort Leerproject	Aantal
Groepsproject	19
Individueel	66
Gemengd	2
Totaal	87

Uitvoering: aantal dossiers vroegtijdig gestopt of niet gestart

Reden	stopgezet	niet opgestart
Jongere komt afspraken niet na	7	nv
Jongere is niet langer gemotiveerd	1	2
Wijziging in situatie van jongere: ziekte, verhuis...	1	0
Plotse onbereikbaarheid jongere	1	1
Herziening maatregel wegens nieuwe feiten	3	6
Herziening maatregel zonder gekende reden	0	0
Herziening maatregel wegens andere gebeurtenissen	2	0
Andere	1	1
Totaal	16	10

Ook voor het Leerproject kunnen we zeggen dat wie zijn begeleiding start, die meestal positief afrondt. Acht jongeren kwamen hun afspraken niet na of waren niet meer gemotiveerd waardoor het Leerproject vroegtijdig werd gestaakt.

3.2.3. Herstelbemiddeling

De cijfers die volgen zijn gebaseerd op de afgesloten dossiers in 2014 en niet op de nieuw aangemelde dossiers in 2014. De reden hiervoor is dat het verloop van de Herstelbemiddeling (bekomen overeenkomst, duur van de bemiddeling, soort feiten, soort van herstel,...) pas wordt geregistreerd in BinC bij het afsluiten van het traject. Voor 2014 spreken we hier over een totaal van 364 dossiers en 495 slachtoffers.

	Daders	Slachtoffers
Herstelbemiddeling	395	495

Deze manier van weergave is dezelfde als in het jaarverslag van vorig jaar.

Duur van de bemiddeling

	Feiten tot aanmelding	Opgestarte Herstelbemiddelingen: 1ste contact tot OV / EV	Duur van Opvolging
Minder dan 1 maand	27	2	3
1 tot 2 maanden	48	3	6
2 tot 3 maanden	59	7	2
3 tot 6 maanden	123	22	17
6 tot 12 maand	88	29	5
Meer dan 1 jaar	17	16	1
Meer dan 2 jaar	1	7	2
Fout of gelijktijdig	1	0	9
Totaal dossiers*	364	86	45

*Totaal = alle lopende dossiers die in 2014 werden afgesloten!

De tijd is telkens berekend tussen twee opeenvolgende fasen.

Kolom 1: tijd tussen de feiten en de dag van aanmelding op de dienst.

Kolom 2: tijd tussen eerste contact en overeenkomst of eindverslag voor opgestarte dossiers.

Kolom 3: tijd van de opvolging van de overeenkomst vanaf de datum overeenkomst.

Voor alle duidelijkheid: één dossier = een dader per feit, waarbij één of meerdere slachtoffers kunnen betrokken zijn. De weergave is hier dus niet op interactieniveau (dit in tegenstelling tot de volgende tabellen waar steeds naar de interactie tussen één dader en één slachtoffer wordt gekeken).

We merken dat 70% binnen het halfjaar na de feiten het aanbod van Herstelbemiddeling kreeg. In 86 van de 364 dossiers ging een herstelbemiddeling van start. Dit opstartcijfer van 23% is in overeenstemming met vorig jaar.

Er kunnen velerlei redenen zijn waarom een dossier niet opstart (zie laatste tabel). In tegenstelling tot Gemeenschapdienst en Leerproject is dit een vrijwillig aanbod waartoe zowel het slachtoffer als de dader bereid moeten zijn.

Hoewel dit communicatieproces vaak tijd vraagt, wordt in 75% van de dossiers binnen het jaar een overeenkomst of eindverslag bereikt.

Samenwerking met verzekeringsmaatschappijen, advocaten, andere bemiddelingsdiensten en het zo veel mogelijk op maat werken van de betrokkenen, beïnvloeden de duur van dit proces.

Uit kolom 3 blijkt dat heel wat overeenkomsten nog verder worden opgevolgd. Voorbeelden hiervan zijn een afbetalingsplan, een herstel in natura bij het slachtoffer, vereffeningswerk,....

De tijdspanne waarbinnen dit dient te gebeuren wordt tussen slachtoffer en dader in de herstelbemiddeling afgesproken.

Relatie tussen dader en slachtoffer (registratie op interactieniveau)

	Aantal
Geen	55
School/werk	23
Familie	0
Vrienden/kennissen	6
Vaag/van ziens/van horen zeggen	1
Buren	5
Andere	2
Onbekend	6
Totaal	98

Meestal kennen slachtoffer en dader elkaar niet. Als ze elkaar wel kennen is dit veelal via school. Dit blijft ongeveer stabiel over de jaren heen.

Wijze van herstel

	Aantal
Zuivere info-overdracht	25
Financieel herstel	38
Teruggave	0
Excuses	43
Klussen in natura	9
Belofte met rust laten	3
Belofte nooit meer doen	9
Ander belofte	5
Brief aan slachtoffer	0
Vrijwilligerswerk	1
Andere	1
Totaal	134

Deze tabel heeft betrekking op alle overeenkomsten (niet enkel de uitgevoerde), per dader-slachtofferinteractie.

Een overeenkomst kan meerdere soorten herstel omvatten.

Het herstel wordt vaak ingevuld door een combinatie van verschillende acties. Algemeen kunnen we stellen dat het geven van excuses, het betalen van de schade en ook iets terug doen voor het slachtoffer (=klussen in natura) vaak aan bod komen in een bemiddeling. Daarnaast neemt de info-overdracht een zeer voorname plaats in.

Verloop van de Herstelbemiddeling

Vroegtijdig beëindigd

	Aantal
Dader haakt af	15
Slachtoffer haakt af	3
Beide partijen haken af	1
Bemiddelaar stopt	4
Totaal	23

Op interactieniveau

Volledig doorlopen

	Aantal
Beëindigd met akkoord	55
Beëindigd met gedeeltelijk akkoord	1
Beëindigd zonder akkoord	11
Totaal	67

Op interactieniveau

Als we beide tabellen samenvoegen, zien we dat van de 90 opgestarte Herstelbemiddelingen, 67 processen volledig werden doorlopen. In 62% van deze bemiddelingen werd een overeenkomst bekomen. Eenmaal een overeenkomst bereikt, wordt die bijna altijd correct uitgevoerd.

In 1/3 van de dossiers werd geen overeenkomst bereikt. Waarom dit zo is en/of welk proces er wel doorlopen is, komt niet duidelijk naar voren uit onze registratie. Als we kijken naar het eenzijdig afhaken van partijen, zien we dat het aantal slachtoffers dat afhaakt zeer laag ligt in vergelijking met 2013.

In 4 dossiers zien we dat de bemiddelaar de bemiddeling stopzet omdat er om deontologische redenen niet verder kan worden bemiddeld. In dat geval wordt vaak het advies van de deontologische commissie ingeroepen.

Reden niet-opstart

	Aantal
Alles geregeld door partijen	37
Alles geregeld door politie	1
Slachtoffer heeft geen vraag meer	31
Slachtoffer reageert niet op het aanbod	146
Slachtoffer niet bereikbaar	0
Slachtoffer wenst geen bemiddeling	35
Jongere dader reageert niet op aanbod	104
Jongere niet bereikbaar	4
Jongere wenst geen bemiddeling	10
Jongere ontkent de feiten	5
Onbekend	1
Voldoet niet aan criteria	1
Totaal	375

Zodra minstens een slachtoffer ingaat op het aanbod, kan de reden van niet-opstart niet geregistreerd worden. Hierdoor gaat tal van nuttige informatie verloren.

Ongeveer 20% van de Herstelbemiddelingen start niet op omdat het slachtoffer laat weten dat alles al geregeld werd of dat men geen vraag meer heeft voor de dader. In deze gevallen hebben de betrokkenen dus geen behoefte meer aan een Herstelbemiddeling.

In 48% neemt het slachtoffer geen contact op met de bemiddelingsdienst of laat het slachtoffer weten dat het niet wenst te bemiddelen. In 32% vernemen we niets van de minderjarige en/of zijn ouders of wensen zij niet te bemiddelen. Het is dus zeker niet altijd aan de motivatie van een jongere gelegen dat een bemiddeling niet kan opstarten.

Het aandeel slachtoffers en daders waarvan we niets vernemen, blijft nog steeds zeer groot. Dit is namelijk in 66% van de Herstelbemiddelingen de reden van niet-opstart.

In de loop van 2013 startten we met een nieuwe herinneringsbrief, naar analogie van de dienst dader-slachtofferbemiddeling meerderjarigen Suggnomè vzw. Zij verkregen hiermee een veel hogere responsratio. Jammer genoeg kon onze dienst geen positief verschil optekenen.

3.2.4. HERGO

Deze cijfers zijn op basis van de afgesloten dossiers in 2014. Uitzonderlijk kunnen er geen cijfers voor het arrondissement Dendermonde weergegeven worden.

Duur

Niet opgestarte dossiers

Duur	Aantal van aanmelding tot kennisgeving niet-opstart
Minder dan 1 maand	
1 tot 2 maanden	1
2 tot 3 maanden	3
3 tot 6 maanden	2

Voor het verdere verloop van de rechtsgang kan het belangrijk zijn om zo snel mogelijk uitsluitsel te verkrijgen rond het al dan niet opstarten van een HERGO. De HERGO-moderatoren zetten hier in 2014 extra op in om dit zo gestroomlijnd mogelijk te laten verlopen. We merken dat in 4 van de 6 dossiers die niet opstartten en afgesloten werden in 2014, dit binnen de 3 maanden geweten was.

Opgestarte dossiers

Tijdsduur HERGO bij opstart	Aanmelding tot eerste contact	Van mandaat tot HERGO	Van HERGO tot versturen IV	Van verzending IV tot uitvoering
Minder dan 1 maand	2		4	2
1 tot 2 maanden	1			
2 tot 3 maanden	2	2		
3 tot 6 maanden		2		
6 tot 12 maanden		1		2
Meer dan 1 jaar				
Fout			1	1

4 van de 5 HERGO's vonden plaats binnen het halfjaar nadat het mandaat werd verleend. Er werd steeds een intentieverklaring opgemaakt.

Aanwezigen bij een HERGO (inclusief moderator, co-moderator)

Aantal aanwezigen	Aantal dossiers
11 tot 15	3
Meer dan 15	2

Naast de vaste betrokkenen: de dader en minimum één van zijn ouders, het slachtoffer, de politieagent en beide moderatoren merken we dat zeer vaak ook de advocaat van de jongere, de consulent en steunfiguren voor dader en slachtoffer aansluiten.

Reden niet-opstart

Reden	Aantal
Slachtoffer geen vraag meer	3
Slachtoffer niet bereikbaar	1
Slachtoffer wenst geen HERGO	2

In overeenstemming met vorige jaren is de reden van niet-opstart aan slachtofferzijde gelegen.

Wijze van herstel

Wijze van herstel	Aantal
Beloftes	3
Excuusbrief naar slachtoffer	1
Sport/hobbyclub	1
Inzet op school	1

We merken dat in de HERGO vooral het maken van goede voornemens en het maken van beloftes naar het slachtoffer (en zijn eigen context) een centrale plaats innemen. Uitzonderlijk werden er geen financiële regelingen getroffen.